

Kornsaaemaschine.

(Meddeelt af Proprietair David til Høngstedlund ved Hirschholm.)

Det maa antages, at Erkjendelse om Nytten af at anvende gode Maskiner til at erstatte det meer og mindre ufuldkomne Haandarbejde, gjør sig i nærværende Tidsperiode meget mere gjeldende hos Landmanden end dette tidligere har været Tilfælde, hvortil den almindelige Klage over Mangel paa Arbeidskraft fra alle Kanter af Landet vist bidrager endeel, ligesom den lettere Maade Maskiner i Almindelighed kan erholdes paa fremfor tidligere, ved Haandværkernes Opsving og de mange Fabrikker, som nu levere Agerdyrknings-Maskiner, og det er en glædelig Kjendsgjerning, at en mere udbredt Anvendelse af disse virkelig finder Sted, men desuagtet maa man beklage, at det endnu — om just ikke hører til enkelte Undtagelser — dog kun er et ringe Antal af Jordbrugere, som benytte Kornsaaemaskinen, hvis Anskaffelse ikke er en Gjenstand, som staaer i Forhold til den Fordeel den yder Brugerens, og som uomtvistelig har stor Betydning i Agerbruget.

Ligesaa indlysende som det hurtigt blev for Enhver, der lærte den lille stotste Frøsaemaskine at kjende, at det var Daarskab at vedblive at udsaae Klover og Græsfrø med Haanden naar dette kan udføres bedre, saavel ved en ligeligere Fordeling, som ved at kunne benytte det rette Tidspunkt ved Markens Tilberedning og Fuldbendelse — noget som saa let og oftest blev forhindret — og endelig ved Oekonomi af dyre Frøsorter,

og som har havt til Følge i denne Omegn, at Frøsaemaskinen kjendes og paastjønnes saaledes, at den nu ikke behøver videre anbefaling i Frederiksborg Amt — saaledes bør man ønske og haabe at den Tid ikke maa være fjern, da Kornsaemaskinen maa nyde samme Ret og Skjel.

At udhæve hvorfor en vel construeret Kornsaemaskine fortjener at blive et Redskab, som ganske fortrænger Haandsaaening, forekommer mig at være overflødig, thi det kan vist ikke nægtes — endog af den som nødvendig forlader gammel Skif og Brug — at det er en ufuldkommen, og som en Følge heraf, uoekonomist Maade, at udstrø Sæden med Haanden.

Den allerbedste Saaemand — og der bruges sandelig Mange til dette vigtige Arbejde, som fortjene en saare ringe Character — kan dog i ringe Grad fordele Kornet saa ligelig — endog under de allerheldigste Omstændigheder — som Maskinen til enhver Tid kan gjøre, og naar der er Spørgsmaal om Regulering ved tykkere eller tyndere Udsæd efter tilstedeværende Forhold, da vil det neppe lykkes at naae et ønskeligt Resultat hos Saaemanden. I det heldigste Tilfælde har Saaemanden opnaaet den størst mulige mechaniske Færdighed, og kan paa en vis Maade ansees for en levende Maskine, men med den bedste Villie kan han ikke forandre hvad der er bleven ham til anden Natur, og vil man paavirke en saadan Forandring til den ene eller den anden Side, naar der kunde fordres tyndere eller tykkere Udsæd, da kan man være forvisset om, at Grændserne i begge Tilfælde overstrides, eller, at han snart ubevidst falder ind i den gamle Takt. At Bind og Veir bevirke Tidsspilde og meer og mindre Tab af Udsæd ogsaa bør lægges i Vægtstaaalen, og tale for Maskiner, maa være hævet over enhver Tvivl, men der kan ei heller neppe være Tvivl om disses fortrinlige Egenskaber og Mangel paa Erkjendelse af Fordelen ved deres Brug som hemmer en almindelig Anvendelse heraf, det maa kun være Leilighed og Opmuntring til at forviise sig herom der umblade tilstræffeligt at paavirke dette og at bringe Kornsaemaskinen paa samme Standpunkt, hvorpaa den lille omhandlede

Frømaskine er kommet; at bidrage hertil er Hensigten med disse Rindier, idet jeg endnu maa tilføie, at jeg betragter det som et nationalt Tab jo længere det varer inden Kornsaemaskiner fortrænge Haandsaaening, idet mange tusinde Tønder Sæd herved bortødsles, og naar det ikke kan nægtes at denne Paastand er rigtig, og at man foruden den direkte Besparelse ved Udsæd ogsaa med Grund tør regne som Fordeel, hvorledes en ligeligere Fordeling maa have gunstig Indflydelse paa Afgrøderne, da kunde man fristes til at gjøre Regnestykker, som dog her unblades, for ikke derved at fordærve en god Sag og sættes i Klasse med f. Ex. en tydsk Forfatter, som har udgivet en lille Piece i 1847, saaledes betitlet: „Saamen-Ersparung, sichere und praktische Angabe wie dem Verluste von 10 Millionen Centner Brodgetreide zu Grunde gehen auf leichte und sichere Art gespart u. s. w.“, men saadanne Midler til at fremme en god Sag svække den vist mere hos os end de gavne den, og jeg vil hellere overlade den største Tvivler at opsætte Regnestykket og udregne Facit, Fordelen bliver altid stor nok til Gunst for en hurtig og almeen Udbredelse af Kornsaemaskinen.

For mere end 40 Aar siden (1811—12 og 13) har jeg som Elev paa Tranekjær Slot paa Langeland hos afdøde Grev Ahlefeldt-Laurvig arbejdet med Kornsaemaskine. Fra England var indforstreven et Exemplar af den Kookste Rabsaemaskine, hvis Construction tildeels er liig den saakaldte Gunderløvs-holmske, og naar dertil nævnes den Albanske, den Gilde-meisterske og den Allerupske, er dette vel omtrent de forskjellige konstruerede Maskiner, som i den seneste Tid kjendes og bruges her i Landet.

Jeg vil ingenlunde opfaste mig til Dommer over disse forskjellige Maskiners Fuldkommenheder og Mangler, om jeg end kjendte dem saa nøie, at jeg var istand hertil, thi meer og mindre ere saadanne Domme eensidige, da man selvfølgelig altid har meest tilovers for den man har valgt og bruger, hvilket for mit Bedkommende er den Allerupske, som har erhvervet sig

min fuldkomne Tilfredshed i enhver Henseende, men jeg vil anbefale, at man henvender sig til en praktisk Landmand, som man har Tillid til, og efter hans Anbefaling vælger den Maskine, som Erfaring har lært ham fortjener et godt Skudsmaal.

Man kunde maaskee fristes til at spørge: hvorledes kan man antage, at et saa vigtigt Agerdyrkningsredskab, som allerede har været kjendt og brugt i et halvt Seculum, endnu ikke har faaet den fortjente Anerkjendelse i et agerdyrkende Land som Danmark, og det vil ikke kunne nægtes, at Tvivleren kan være berettiget til at spørge saaledes, men man maatte da svare herpaa: at Fremadstriden til en høiere Cultur i en nævnt tidlig Periode, kun fandt Sted hos faare Enkelte paa faa Steder her i Landet, og at meget ulykkelige Conjecturer for Jordeiendomsbesiddere i lang Tid paafulgte og nedstemte den sparsomme Lyst og ringe Evne hos Jordbrugeren i Almindelighed. Nu maa man derimod glædeligen erkjende, at en almindelig Fremadstriden til en høiere Culturs Opnaaelse er tilstede — men ei heller glemme, at der er faare meget tilbage at ønske og haabe i denne Retning.

Septbr. 1854.
